

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ

ФАКУЛЬТЭТ САЦЫЯКУЛЬТУРНЫХ КАМУНІКАЦЫЙ

Кафедра камп'ютарнай лінгвістыкі і лінгвадыдактыкі

Рэферат дыпломнай працы

**РАСПРАЦОЎКА ЛІНГВІСТЫЧНЫХ РЭСУРСАЎ НА ПАДСТАВЕ
ТЭКСТАЎ ЮРЫДЫЧНАЙ ТЭМАТЫКІ З ДАПАМОГАЙ СІСТЭМ
МАШЫННАГА ПЕРАКЛАДУ ДЛЯ СЛАБАБАЧАЧЫХ**

Латышэвіч Давід Іосіфавіч

Кіраўнік Гецэвіч Юрый Станіслававіч

Мінск, 2020

РЭФЕРАТ

дыпломнай працы Латышэвіча Д.І.

РАСПРАЦОЎКА ЛІНГВІСТЫЧНЫХ РЭСУРСАЎ НА ПАДСТАВЕ ТЭКСТАЎ ЮРЫДЫЧНАЙ ТЭМАТЫКІ З ДАПАМОГАЙ СІСТЭМ МАШЫННАГА ПЕРАКЛАДУ ДЛЯ СЛАБАБАЧАЧЫХ

Дыпломная праца ўключае 72 старонкі, 12 малюнкаў, 11 табліц, 1 дадатак і заснавана на 63 крыніцах.

Ключавыя словы: МАШЫННЫ ПЕРАКЛАД, ЛІНГВІСТЫЧНЫЯ РЭСУРСЫ, СЛАБАБАЧАЧЫЯ, КОРПУС ТЭКСТАЎ, ПАРАЛЕЛЬНЫ КОРПУС, СІНТЭЗ МАЎЛЕННЯ.

Мэта даследавання — падрыхтоўка моўнага матэрыялу для складання паралельнага корпуса тэкстаў, кантэксталагічнага слоўніка, якія будуць служыць прадметам навучання сістэмы руска-беларускага нейронавага машыннага перакладу, і сінтэзу маўлення.

Аб'ект даследавання — афіцыйны юрыдычны тэкст на рускай мове.

Прадмет даследавання — паралельны корпус тэкстаў юрыдычнай тэматыкі, прызначаны для навучання сістэмы нейронавага машыннага перакладу.

Актуальнасць даследавання абумоўлена адсутнасцю якаснай сістэмы руска-беларускага юрыдычнага перакладу і неабходнасцю распрацоўкі лінгвістычнага забяспечання для стварэння такой сістэмы.

У працэсе даследавання выкарыстоўваліся такія **метады** як апісанне, аналіз, абагульненне, фармалізацыя.

Навуковая навізна заключаецца ў тым, што ў дадзенай працы ўпершыню на падставе практычнага даследавання былі сфармуляваныя асноўныя асаблівасці працы сістэм руска-беларускага машыннага перакладу.

Практычная значнасць заключаецца ў перакладзе юрыдычных тэкстаў на беларускую мову з дапамогай разработаных электронных сродкаў.

Вынікі даследавання былі апрабаваны на 76-ай навуковай канферэнцыі студэнтаў і аспірантаў БДУ, Мінск, 14.05.2019 (выступ з дакладам «Падрыхтоўка тэкстаў юрыдычнай тэматыкі з дапамогай сістэм машыннага перакладу для слабабачачых»); 77-ай навуковай канферэнцыі студэнтаў і аспірантаў БДУ, Мінск, 16.05.2020 (выступ з дакладам «Распрацоўка лінгвістычных рэсурсаў на падставе тэкстаў юрыдычнай тэматыкі з дапамогай сістэм машыннага перакладу для слабабачачых»).

Аўтар працы пацвярджае, што прыведзены ў працы матэрыял правільна і аб'ектыўна адлюстроўвае стан даследнага працэсу, а ўсе запазычанні з літаратурных і іншых крыніц суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

подпіс студэнта

РЕФЕРАТ

дипломной работы Латышевича Д.И.

РАЗРАБОТКА ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ РЕСУРСОВ НА ОСНОВЕ ТЕКСТОВ ЮРИДИЧЕСКОЙ ТЕМАТИКИ С ПОМОЩЬЮ СИСТЕМ МАШИННОГО ПЕРЕВОДА ДЛЯ СЛАБОВИДЯЩИХ

Дипломная работа включает 72 страницы, 12 рисунков, 11 таблиц, 1 приложение и основана на 63 источниках.

Ключевые слова: МАШИННЫЙ ПЕРЕВОД, ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ, СЛАБОВИДЯЩИЕ, КОРПУС ТЕКСТОВ, ПАРАЛЛЕЛЬНЫЙ КОРПУС, СИНТЕЗ РЕЧИ.

Цель исследования — подготовка языкового материала для составления параллельного корпуса текстов, контекстологического словаря, которые будут служить предметом обучения системы русско-белорусского нейронного машинного перевода, и синтеза речи.

Объект исследования — официальный юридический текст на русском языке.

Предмет исследования — параллельный корпус текстов юридической тематики, предназначенный для обучения системы нейронного машинного перевода.

Актуальность исследования обусловлена отсутствием качественной системы русско-белорусского юридического перевода и необходимостью разработки лингвистического обеспечения для создания такой системы.

В процессе исследования применялись такие **методы** как описание, анализ, обобщение, формализация.

Научная новизна состоит в том, что в данной работе на основании практического исследования были сформулированы основные особенности работы систем русско-белорусского машинного перевода.

Практическая значимость дипломной работы заключается в переводе юридических текстов на белорусский язык с помощью разработанных электронных средств.

Результаты исследования были апробированы на 76-ой научной конференции студентов и аспирантов БГУ, Минск, 14.05.2019 (выступление с докладом «Падрыхтоўка тэкстаў юрыдычнай тэматыкі з дапамогай сістэм машыннага перакладу для слабабачачых»); 77-ой научной конференции студентов и аспирантов БГУ, Минск, 16.05.2020 (выступление с докладом «Распрацоўка лінгвістычных рэсурсаў на падставе тэкстаў юрыдычнай тэматыкі з дапамогай сістэм машыннага перакладу для слабабачачых»).

Автор работы подтверждает, что приведенный в работе материал объективно отражает состояние исследуемого процесса, а все заимствования из источников сопровождаются ссылками на их авторов.

подпись студента

RESUME

of diploma paper by David Latyshevich

DEVELOPMENT OF LINGUISTIC RESOURCES BASED ON LEGAL DISCOURSE TEXTS USING MACHINE TRANSLATION SYSTEMS FOR THE VISUALLY IMPAIRED

The diploma paper includes 72 pages, 12 illustrations, 11 tables, 1 appendix; it is based on 63 literary sources.

Keywords: MACHINE TRANSLATION, LINGUISTIC RESOURCES, VISUALLY IMPAIRED, TEXT CORPUS, PARALLEL CORPUS, SPEECH SYNTHESIS.

The objective is to prepare language material for the compilation of a parallel corpus of text and contextual dictionary that will serve as the subject of training for the system of Russian-Belarusian neural machine translation, and speech synthesis.

The research object is official text of legal discourse text in English.

The research subject is the parallel corpus of the text of legal discourse, designed for the training of the neural machine translation system.

The relevance of the study is due to the lack of a high-quality system of Russian-Belarusian legal translation and the need to provide linguistic support for the creation of such a system.

In the process of research, such **methods** as description, analysis, generalization, formalization were used.

The scientific novelty consists in the fact that in this work, on the basis of practical research, the main features of the work of the Russian-Belarusian machine translation systems were formulated.

The practical significance consists in translation of legal text into Belarusian using the developed electronic tools.

Research results were approved at the 76th Scientific Conference of Students and Postgraduate of BSU, Minsk, 14.05.2019 (presentation of the report «Preparation of legal discourse text using the machine translation systems for the visually impaired»); 77th Scientific Conference of Students and Postgraduate of BSU, Minsk, 16.05.2020 (presentation of the report «Development of linguistic resources based on legal discourse texts using machine translation systems for the visually impaired»).

The author of the paper confirms that the material correctly and objectively reflects the state of the investigated process and all borrowed theoretical, methodological and methodical concepts from literature and other sources are accompanied by links to their authors.

signature of the student